

УДК

Козак М. – ст. гр. БП-31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ЖІНКИ ЗА РІВНІСТЬ: ПСИХОЛОГІЯ ФЕМІНІЗМУ ТА АНТИФЕМІНІЗМУ

Науковий керівник: асистент Чоп Т.О.

Kozak M

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

WOMEN FOR EQUALITY: PSYCHOLOGY OF FEMMINISM AND ANTIFEMENISM

Supervisor: assistant Chop T.

Ключові слова: фемінізм, жінки, антифемінізм

Keywords: feminism, women, antifeminism

Фемінізм - це жіночий рух за рівноправність чоловіків та жінок у всіх сферах життєдіяльності, який виник у другій половині XIX ст. Одним із факторів, що спричинив серйозні зміни становищ жінок в суспільстві був розквіт виробництва, який дав поштовх до розвитку поглядів фемінізму. Жінки з різних верст населення почали заявляти про відсутність політичних прав, нерівність сімейних та майнових прав, недоступність фахової освіти та про неможливість професійної самореалізації.

Україна у XIX ст. більшою мірою була аграрною. В традиційному селянському суспільстві жінки та чоловіки мали різні можливості, права та обов'язки. Жінки готували їжу, шили одяг, займалися городництвом та птахівництвом, а в коло чоловічих обов'язків входило тваринництво та рільництво. Проте, голос чоловіка залишався вирішальним, оскільки вважалося, що його внесок в господарство є більшим, а жінка виконувала підлеглу роль.

Тема гендерної нерівності загострилася під час індустріалізації. Чоловіки працювали на виробництві, приносили гроші в сім'ю, а жінки залишалися вдома та виконували роботу, яку ніхто не оцінював. Жінка не заробляла грошей, тому вважалося, що вона перебуває на утриманні свого чоловіка. В період Першої світової війни, коли жінки почали працювати на промисловому виробництві, ситуація почала змінюватися. Усвідомлення можливості праці на рівних з чоловіками зменшувало кількість бажаючих залишатись домогосподарками. Більшість жінок у європейських країнах отримали виборчі права саме в цей час. В Україні початку XX століття фемінізм мав три напрямки: соціально-християнський, ліберальний та соціалістичний. Деякі з організацій мали визначних діячок, які впливали і на світовий жіночий рух. У міжвоєнний період була утворена Всеукраїнська жіноча громадсько-просвітницька організація «Союз Українок», що активно діяла по містах та селах Галичини. Метою організації стала не лише емансипація українських жінок, а й піднесення національної свідомості. "Союз українок" нараховував 60 тис. членкинь і був, пропорційно до кількості населення, найбільшою жіночою організацією у Європі [2].

Як реакція на фемінізм у XIX ст. з'явився рух, який виступає проти радикальних проявів напряму – антифемінізм. Антифеміністи виступають за збереження традиційних сімейних цінностей: жінка повинна доглядати дім, виховувати дітей, доглядати чоловіків, який є годувальником. Деякі антифеміністи наголошують на

дискримінації: увага до проблем жінок відволікає від проблем чоловіків, які також принижуються в гендерній рівності. Д. Соєр стверджував, що чоловіки не можуть ні вільно грати, ні вільно плакати, ні бути ніжними, ані виявляти слабкість, тому що ці властивості «фемінні», а не «маскулінні». Феміністичне поняття про людину визнає всіх чоловіків і жінок потенційно сильними і слабкими, активними і пасивними». У німецькому дослідженні, проведеному на замовлення Фонду ім. Г. Белля, був зображений портрет антифемініста-чоловіка: агресивного в соціальних мережах, прихильного до неонацизму та тиранії загалом. Публіцист Т. Гестеркамп зазначив, що найчастіше така полеміка характерна для розлучених, позбавлених батьківських прав чоловіків. Також дослідник наголосив, що однією з причин агресивної поведінки сильної статі є ігнорування, побіжна увага до виховання та життя хлопчиків та юнаків з боку сім'ї та суспільства [1].

Жіночий антифемінізм також поширене явище, що набуває особливого розголосу в останні роки. Прихильниці цієї позиції воліють пропагувати Гуманізм, як антитезу «демонізації» чоловіків, маніпуляції образом жертви та дискримінації, яка, з їхньої точки зору притаманна феміністкам. О.Скляр, представниця ультраправого руху в Україні, вважає, що фемінізм – це криза зневіри жінки у самій собі, внаслідок якої вона перебирає чоловічі атрибути на себе. В результаті: жіноцтво знецінюється, виникає дисбаланс взаємовідносин з чоловіками та деградація інституту сім'ї [4]

На сьогоднішній момент, рівність чоловіка та жінки у всіх сферах життя закріплено у ст. 3 Конституції України, проте жінки все ще залишаються людьми «другого» ґатунку. Чоловік більше заробляє, незалежно від обсягу роботи і сфери діяльності. Середня зарплата по Україні в чоловіка – 8300 грн., у жінки – 6400 грн. Сучасна жінка вже може очолювати поліцію, Нацбанк, міністерство, уряд. Але це радше винятки: депутаток Верховної Ради – 12%, керівниць підприємств – 30%, ректорок – 20%, а жінок-академіків – лише 1%. У 80% родин кухня «висить» на жінці. При цьому абсолютна більшість суспільства досі вважає, що догляд за дітьми, приготування їжі, інша домашня праця – жіночий обов'язок. Саме жінки переважно потерпають від домашнього насильства. За рік від цього в середньому гине 600 жінок. Із 1,1 млн. потерпілих українок лише кожна десята звернулася до поліції і тільки 4400 справ дійшли до суду. А майже 40% суддів і прокурорів вважають домашнє насильство «приватною справою» [3].

Україні все ще потрібен фемінізм. Насамперед, щоб жінки почали прислухатися до власних потреб, думали про свої інтереси та навчилися цінувати і поважати себе як особистість. А також для того, щоб суспільство навчилось сприймати жіноцтво як рівнозначну частину, щоб боротись із гендерним насиллям, стереотипами. Феміністичні студії, представлені в Україні роботами Т. Марценюк, М.Маєрчик, А. Кісь, Т. Злобіної, низкою поміркованих та не дуже організацій (FEMEN) активно розгортають цю полеміку як таку, яку все ще потребують всі рівні життя сучасного суспільства.

1. Антифеміністи скаржаться на дискримінацію чоловіків (13.02.2012) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://wcu-network.org.ua/ua/possessing-equal-rights/news/Antifemnsti_skarzhatsja_na_diskrimnacu_cholovkv;
2. Галицькі феміністки 1930-х: нацистське "Кухня-Церква-Діти" не для нас (29.12.2010) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.istpravda.com.ua/articles/4d1b2eed4e08/;](http://www.istpravda.com.ua/articles/4d1b2eed4e08/)
3. Нерівність чоловіка і жінки в Україні: статистика усе ще шокує (07.03.2018) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dw.com/uk/нерівність-чоловіка-і-жінки-в-україні-статистика-у-се-ще-шокує-07032018/av-42872323>
4. Олександра Скляр: Про загрозу інструментів ідеології фемінізму (23.04.2018) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pokrov.world/archives/4082;>
5. Українські жінки в горнілі модернізації / під заг. редакцією Оксани Кісь. - Харків: Видавництво КСД, 2017. - 304 с.